

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

Л.Л. Носач

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 30 » 08 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Теорія міжнародних економічних відносин
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і код означення галузі знань)

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Міжнародна економіка»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

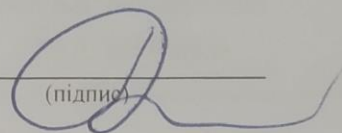
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019 рік

Робоча програма Теорія міжнародних економічних відносин
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальностями 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітніми програмами «Міжнародна економіка»

« 14 » липня 2019 р., – 20 с.

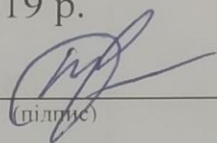
Розробник: Безпарточний М.Г. професор, д.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Давидова І. О.
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>292 «Міжнародні економічні відносини»</u> (код і найменування) Освітня програма <u>«Міжнародна економіка»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Цикл загальної підготовки
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання (РР) <u>Характеристика (назва теорії міжнародних економічних відносин)</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 135; – 48*/ 135 = 0,36		<u>5</u> -й
		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4,9		<u>32</u> годин
		Практичні, семінарські*
		<u>16</u> годин
		Лабораторні*
	<u> </u> годин	
	Самостійна робота	
	<u>87</u> годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 $48/87 = 0,55$

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування теоретичних знань про форми й еволюцію міжнародних економічних відносин і практичних навичок аналізу складних явищ у світогосподарських зв'язках в умовах глобалізації світового господарства.

Завдання: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність особливостей, механізмів та рушійних сил сучасних міжнародних відносин;
- особливості сучасних теоретико-методологічних орієнтацій теорії міжнародних економічних відносин;
- сучасні методи та підходи наукового дослідження явищ і процесів, що властиві сфері міжнародних економічних відносин;
- інформацію щодо реальних подій у сфері міжнародних економічних відносин;
- методи наукового дослідження та аналізувати явища і процеси сучасного світу;
- основні тенденції та проблеми розвитку сучасної міжнародної системи.

Результати навчання:

вміти:

- аналізувати процеси і явища міжнародних економічних відносин;
- оцінювати реальні події у сфері міжнародних економічних відносин;
- виявляти, аналізувати, накопичувати інформацію про процеси у сфері міжнародних економічних відносин;
- прогнозувати напрями розвитку сучасних міжнародних економічних відносин;
- моделювати процеси та явища міжнародних економічних відносин з урахуванням тенденцій минулого;
- знаходити напрями вирішення проблем розвитку сучасної міжнародної системи;
- здійснювати об'єктивну оцінку та робити висновки щодо сучасних міжнародних економічних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Економічний аналіз Економіка підприємства	Міжнародні економічні відносини Міжнародна економіка

Макроекономіка Мікроекономіка	Фінанси і кредит Історія економічної думки
----------------------------------	---

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. «Теоретичні основи міжнародних економічних відносин»

Тема 1. Теорія міжнародних економічних відносин як наука і навчальна дисципліна

Наукова природа теорії міжнародних економічних відносин. Теорія міжнародних економічних відносин як наука і навчальна дисципліна. Структура, завдання та функції теорії міжнародних економічних відносин. Теорія міжнародних відносин у системі суспільних наук. Закономірності міжнародних економічних відносин. Методологічні основи й методи дослідження. Проблема методу в дослідженні міжнародних економічних відносин. Особливості теоретичного та емпіричного рівнів дослідження. Поняття і категорії теорії міжнародних економічних відносин. Проблеми формування понятійно-категорійної системи. Загальнонаукові (інструментальні) поняття і категорії. Співвідношення категорій “міжнародні економічні відносини”, “міжнародна політика” і “світова політика”. Міжнародні економічні відносини як об’єкт дослідження. Міжнародні економічні відносини як суспільне явище, їх сутність, характер і рівні. Основні особливості й чинники міжнародних економічних відносин. Учасники міжнародних економічних відносин, їх типологія та інтереси. Структура і форми міжнародних економічних відносин. Теоретичні школи в дослідженні міжнародних в економічних відносин: реалізм і неореалізм, лібералізм і неолібералізм, неомарксистський і постмодерністський підходи тощо. Шляхи розвитку теорії економічних міжнародних відносин у ХХІ столітті. Вітчизняна специфіка досліджень міжнародних економічних відносин. Тенденції становлення теорії міжнародних економічних відносин як наукової дисципліни в незалежній Україні.

Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних економічних відносин

Проблеми і компліментарність об’єкта дослідження. Етапи становлення та специфіка науки про міжнародні економічні відносини. Зовнішньополітичні уявлення політичної думки Стародавнього світу і античності. Конфуціанство і легізм про зовнішню політику держави. Фукідід – основоположник школи політичного реалізму. Зародження ідеалістичних поглядів на природу міжнародних економічних відносин. Політична думка епохи Відродження і Нового часу про міжнародні економічні відносини. Реалістичні традиції в трактуванні проблем міжнародних економічних відносин Н. Макіавеллі, Т. Гоббсом, Г. Гегелем. Е. Роттердамський, Г. Гроцій, Ш. де Сен-П’єр про

морально-правове регулювання міжнародних економічних відносин. Ліберальна і марксистська концепції міжнародної політики. Формування ліберальної концепції І. Кантом і Дж. Бентамом. К. Маркс і Ф. Енгельс про міжнародні економічні відносини.

Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних економічних відносин

Сучасні уявлення про поняття та категорії в теорії міжнародних економічних відносин. Суб'єктивістський та об'єктивістський підходи до їх трактування. Проблема ірреального розуміння явищ і процесів у сфері міжнародних економічних відносин. Позиція Р. Арона. Зміст географічного парадоксу міжнародних економічних відносин та основні підходи до його вирішення. Формулювання поняття "міжнародні економічні відносини" та його еволюція у XVIII-XXI ст. Основні дефініції міжнародних економічних відносин. Критерій Н. Спайкмена. Класичне визначення поняття "міжнародні економічні відносини" та його інтерпретація у працях Г. Моргентау і Г. Кісінджера. Визначення міжнародних економічних відносин у працях К. Дойча, Р. Шнайдера, Х. Брука, Б. Сапіна. Марксистська парадигма про закономірності розвитку міжнародних економічних відносин. Сучасне наукове трактування найважливіших особливостей міжнародних економічних відносин: поліцентризму, складності, системності, глобальності, економічної детермінованості, культурного плюралізму, інформаційної залежності. Дилема пріоритету міжнародного середовища та її розв'язання в концепції К. Холсті, В. Хандрієдера, Г. Кісінджера. Прикладний і теоретичний рівні дослідження міжнародних економічних відносин. Предметна диференціація вивчення міжнародних економічних відносин. Своєрідність підходів прихильників неореалізму у вивченні міжнародних економічних відносин. Сучасні різновиди неоліберальної парадигми міжнародних економічних відносин. Неомарксизм і постмодерністські підходи в міжнародних дослідженнях. Основні тенденції в розвитку теорії міжнародних економічних відносин наприкінці 1990-х – початку 2000-х років. Суспільна значущість і проблематика дослідження міжнародних економічних відносин.

Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми

Поняття та структура міжнародних систем. Ієрархія міжнародних систем та її основні закономірності. Типологія міжнародних систем. Найважливіші особливості та закономірності історичної еволюції міжнародних систем. Загальна теорія систем та її інструментальне значення. Еволюція, цілісність і типологія міжнародних систем. Закони функціонування й трансформації міжнародних систем. Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найпоширеніші означення суспільних одиниць, що беруть участь у міжнародних економічних відносинах: суб'єкт міжнародного права, суб'єкт міжнародних відносин, учасник, сторона, фактор, актор, об'єкт. Суб'єкти міжнародного права та міжнародних економічних відносин. Критерії міжнародної правосуб'єктності. Основні і похідні суб'єкти міжнародного права. Суб'єкти міжнародного приватного права. Дилема суб'єктності.

Етатична теорія суб'єктності в міжнародних економічних відносинах. Ідея біфуркації міжнародних відносин у концепції Дж. Розенау. Виникнення і розвиток теорії транснаціоналізму. Найважливіші ознаки учасника міжнародних економічних відносин. Типи учасників: особи, суспільні групи, держави, міжнародні організації. Особливості участі осіб у міжнародних економічних відносинах. Поняття та теорії політичної і фізичної особи. Поняття децидент та його наукові інтерпретації. Співвідношення понять “суспільна група” і “юридична особа”. Різновиди суспільних груп. Особливості функціональної активності держави у сфері міжнародних економічних відносин. Різновиди сучасних держав. Класифікаційні підходи. Поняття “міжнародні організації”. Міждержавні та недержавні організації.

Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних економічних відносин

Інтереси, потреби, цілі та мотивація дій учасників міжнародних економічних відносин. Суспільні інтереси, інтереси нації і держави: зміст, структура, співвідношення. Національно-державний інтерес. Безпека і виживання як основа національно-державного інтересу. Позиції Г. Моргентау та Р. Арона. Психологічний та операційний підходи до розуміння інтересів учасників міжнародних економічних відносин. Типологія інтересів. Національні та універсальні інтереси в міжнародних економічних відносинах. Декларативні та реальні інтереси держав. Концептуальні схеми А. Волферса, Т. Робінсона та Ю. Кукулки. Типологія інтересів за різними критеріями: тип учасників, значущість, функціональний вид, часові межі. Реінтерпретація інтересів. Концепція Я. П'єтрася. Потреби та їх артикуляція у політиці держави. Агрегація інтересів та їх реалізація в цілях зовнішньої політики. Співвідношення інтересів і цілей. Типологія цілей. Особливості ухвалення рішень учасниками міжнародних економічних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила. Стратегія як встановлення співвідношення між цілями і засобами в міжнародних економічних відносинах.

Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних економічних відносин

Політичні та правові механізми реалізації міжнародних економічних відносин. Специфіка взаємодій держав у межах міжнародних організацій. Принципи міжнародного права. Взаємозв'язок права і моралі в міжнародних економічних відносинах. Дискусія щодо регулятивної ролі права в міжнародних економічних відносинах. Значення моралі і релігії у сучасних міжнародних економічних відносинах. Мораль та етика в міжнародному середовищі. Ідея універсальної моралі в міжнародних економічних відносинах. Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. Культурний плюралізм. Релігія та ідеологія. Проблема рас та цивілізацій. Дискусії навколо концепції С. Хантігтона.

Тема 7. Види та форми міжнародних економічних відносин

Видова структура міжнародних економічних відносин. Проблеми ієрархічного рангування видів. Моделі видової структури міжнародних економічних відносин. Позиції Я. П'єтрарса та Г. Моргентау. Поняття “зовнішня політика”. Інтерпретації. Зовнішньополітичні відносини. Типи зовнішньої політики держави. Концептуальні схеми Й. Беллєрса та Дж. Розенау. Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Стратегії зовнішньополітичної діяльності. Засоби здійснення політики в міжнародному середовищі. Моделі зовнішньої політики. Математична інтерпретація П. Мак-Гоуена. Фактори зовнішньої політики. Поняття “дипломатичні відносини”. Зміст і функції дипломатії. Форми дипломатичної діяльності: спеціальні місії, постійні представництва, конференції, міжнародні організації. Особливості суб'єктності в міжнародних економічних відносинах. Світова економіка. Поняття “військові відносини”, їх роль і місце в міжнародних економічних відносинах. Класичне розуміння війни у концепціях К. фон Клаузевіца та А. Мехена. Типи військових відносин: партнерські, конфронтаційні, домінаційні. Специфічні особливості міжнародних культурних, інформаційних, етнічних та релігійних відносин. Міжнародне співробітництво у сферах боротьби зі злочинністю та тероризмом, рятувальних операціях, дослідженнях Антарктиди та космосу. Поняття “форми міжнародних відносин”. Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. «Процеси та явища в міжнародних економічних відносинах»

Тема 1. Міжнародні політичні відносини

Глобальна конструкція світової політичної системи: реальність і тенденції розвитку. Світова сукупність країн (держав) за сучасних умов, їх геополітична диференціація та ієрархія.

Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи, форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних політичних відносин: міжурядові та неурядові. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатofункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність.

Тема 2. Міжнародні економічні відносини

Економічна діяльність як особлива сфера суспільних відносин.

Міжнародна економічна система як підсистема міжнародної системи. Розвиток міжнародних економічних відносин у Стародавньому світі, Середньовіччі, у Новий час, міжвоєнний період, у другій половині XX ст. Суб'єкти (актори) міжнародних економічних відносин. Держави як учасниці міжнародних економічних відносин. Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтеграційні економічні процеси. Глобалізація економічних відносин.

Тема 3. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації

Культура як суспільне явище. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Вестернізація та її вплив на національну культуру. Крос-культурний аналіз у міжнародних відносинах. Урахування особливостей політичної та правової культури в системі міжнародних відносин. Релігія як носій культурних цінностей та одна з форм культури. Визначення ролі релігійного фактора в сучасному світі. Зростання впливу церкви та релігії на суспільне життя в переломний момент історії наприкінці XX – початку XXI ст. Вплив світових релігій на суспільну свідомість. Світовий інформаційний простір. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Міжнародні інформаційні відносини на міжурядовому, неурядовому та міжособистісному рівнях. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Світовий інформаційний ринок. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни.

Тема 4. Регіон у системі міжнародних відносин

Регіональна підсистема міжнародних відносин. Зовнішня регіональна політика. Поняття “регіон” у сучасній науці. Територіально-географічні, соціально-економічні, військовополітичні, культурно-цивілізаційні, демографічні, історичні та інші критерії регіону. Значення критерію “віртуальність” у теоретичному осмисленні феномена “регіон”. Географічний детермінізм. Поняття “регіон” за Л. Канторі і С. Спігелом. Регіон як район світу, що включає в себе географічно близькі держави, які створюють у міжнародних справах взаємопов'язані об'єднання. Комплексний підхід до визначення поняття “регіон” і його ролі в зовнішній політиці держави. Регіон як субнаціональна спільність і його роль у міжнародних зв'язках держави. Регіон як транснаціональна спільність. Макро- і мегарегіони. Класифікація регіону Г. Розмана: макрорегіон, мікрорегіон, регіональне ядро, силовий регіон, регіон – плавильний котел.

Тема 5. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Україна в Раді Європи та ОБСЄ. Співробітництво України з Європейським Союзом: проблеми та перспективи. Партнерство України з Північноатлантичним альянсом. Україна в миротворчих операціях ООН. Україна у Співдружності Незалежних

Держав: економічні та політичні аспекти співробітництва. Українсько-російські взаємини: досягнення та проблеми. Україна в ГУАМ. Україна в системі міжнародних економічних відносин. Місце і роль України у світовому інформаційному середовищі.

Тема 6. Світова політика як соціокультурна реальність

Поняття “світова політика”. Світова політика як сукупна сфера взаємодій політичних суб’єктів міжнародних відносин (держав, міжурядових організацій, транснаціональних акторів, індивідів). Світова політика: основні поняття. Суб’єкти світової політики, їх аналіз і класифікація. Різноманітність акторів у сучасній політичній системі світу. Основні пріоритети світової політики. Зростання ролі світової політики в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації. Рівні аналізу і методи дослідження світової політики.

Тема 7. Теоретичні школи і теорії світової політики

Теоретичні уявлення про політичну структуру світу. Реалізм і неореалізм. Лібералізм і неолібералізм. Неомарксизм. Постмодернізм. Конструктивізм. Структуралізм. Функціоналізм. Світ-системний аналіз. Геополітика. Інституціоналізм. Ревізіонізм і консерватизм. Інші школи, теорії, підходи.

Тема 8. Формування сучасної системи світової політики

Світова політична система: історія і еволюція. Стани міжнародного середовища: статичний, стабільний, трансформаційний, турбулентний. Ідеї циклічності у світовій політиці. Вестфальський мир і формування державно-центристської системи світу. Принципи: державний суверенітет, визнання держав, самовизначення народів, територіальна цілісність. Держава – нація. “Європейський концерт”, Версальсько-Вашингтонська, Ялтинсько-Потсдамська та інші системи. Поняття “світовий порядок”. Новий світовий порядок як теоретична й ідеологічна модель політичної практики і глобальний проект світу. Поняття “актори” світової політики. Держава як головний актор. Війна і конфлікт між державами. Міжнародні організації. Недержавні актори: громадянське суспільство, територіальні утворення, місто, мегаполіс, регіон, бізнес, фінансові структури, ТНК, ТНБ, малий, середній, транснаціональний бізнес, міжурядові організації, професійні, релігійні і національні рухи, екстремістські організації, індивіди. Глобальне управління. Світовий уряд (І. Фількенштейн). Реформування ООН в аспекті розподілу влади; однополярний світ, керований США (З. Бжезінський); поліцентричний світ, суперечності світового порядку.

Модульний контроль

Модуль 2.

Індивідуальне завдання (РР)

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. «Теоретичні основи міжнародних економічних відносин»					
Тема 1. Теорія міжнародних економічних відносин як наука і навчальна дисципліна	6	2	-		4
Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних економічних відносин	6	2	-		4
Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних економічних відносин	8	2	2		4
Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	8	2	2		4
Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних економічних відносин	8	2	2		4
Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних економічних відносин	6	2	-		4
Тема 7. Види та форми міжнародних економічних відносин	8	2	2		4
Модульний контроль	4				4
Разом за змістовним модулем 1	54	14	8		32
Змістовний модуль 2. «Міжнародна економічна система та міжнародна торгівля»					
Тема 1. Міжнародні політичні відносини	6	2	-		4
Тема 2. Міжнародні економічні відносини	12	4	2		6
Тема 3. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації	6	2	-		4
Тема 4. Регіон у системі міжнародних відносин	8	2	-		6
Тема 5. Україна в сучасних міжнародних відносинах	10	2	2		6
Тема 6. Світова політика як соціокультурна реальність	8	2	-		6

Тема 7. Теоретичні школи і теорії світової політики	9	2	2		5
Тема 8. Формування сучасної системи світової політики	8	2	2		4
Модульний контроль	4				4
Разом за змістовним модулем 2	71	18	8		45
Усього годин	125	32	16		77
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	-	-		10
Контрольний захід					
Усього годин	135	32	16		87

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика сучасних шкіл та напрямів в теорії міжнародних економічних відносин	2
2	Суб'єкти, відносини, норми міжнародної системи	2
3	Учасники міжнародних економічних відносин	2
4	Визначення видів та форм міжнародних економічних відносин	2
5	Дослідження міжнародних економічних відносин	2
6	Місце України в сучасних міжнародних відносинах	2
7	Характеристика шкіл і теорії світової політики	2
8	Особливості формування сучасної системи світової політики	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теорія міжнародних економічних відносин як наука і навчальна дисципліна Теоретичні школи в дослідженнях міжнародних в економічних ідносин: реалізм і неореалізм, лібералізм і неолібералізм, неомарксистський і постмодерністський підходи тощо. Шляхи розвитку теорії економічних міжнародних відносин у ХХІ столітті. Вітчизняна специфіка досліджень міжнародних економічних відносин. Тенденції становлення теорії міжнародних економічних відносин як наукової дисципліни в незалежній Україні	4
2	Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних економічних відносин Ліберальна і марксистська концепції міжнародної політики. Формування ліберальної концепції І. Кантом і Дж. Бентамом. К. Маркс і Ф. Енгельс про міжнародні економічні відносини	4
3	Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних економічних відносин Дилема пріоритету міжнародного середовища та її розв'язання в концепції К. Холсті, В. Хандрієдера, Г. Кісінджера. Прикладний і теоретичний рівні дослідження міжнародних економічних відносин. Предметна диференціація вивчення міжнародних економічних відносин. Своєрідність підходів прихильників неореалізму у вивченні міжнародних економічних відносин. Сучасні різновиди неоліберальної парадигми міжнародних економічних відносин. Неомарксизм і постмодерністські підходи в міжнародних дослідженнях.	4
4	Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми Дилема суб'єктності. Етатична теорія суб'єктності в міжнародних економічних відносинах. Ідея біфуркації міжнародних відносин у концепції Дж. Розенау. Виникнення і розвиток теорії транснаціоналізму. Найважливіші ознаки учасника міжнародних економічних відносин. Типи учасників: особи, суспільні групи, держави, міжнародні організації. Особливості участі осіб у міжнародних економічних відносинах.	4
5	Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних економічних відносин Особливості ухвалення рішень учасниками міжнародних економічних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила. Стратегія як встановлення співвідношення між цілями і засобами в міжнародних економічних відносинах	4
6	Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних економічних відносин Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. Культурний плюралізм. Релігія та ідеологія. Проблема рас та цивілізацій. Дискусії навколо	4

	концепції С. Хантігтона	
7	Тема 7. Види та форми міжнародних економічних відносин Специфічні особливості міжнародних культурних, інформаційних, етнічних та релігійних відносин. Міжнародне співробітництво у сферах боротьби зі злочинністю та тероризмом, рятувальних операціях, дослідженнях Антарктиди та космосу. Поняття “форми міжнародних відносин”. Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна	4
8	Підготовка до змістового модуля 1	4
9	Тема 8. Міжнародні політичні відносини Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність	4
10	Тема 9. Міжнародні економічні відносини Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтеграційні економічні процеси. Глобалізація економічних відносин	6
11	Тема 10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації Світовий інформаційний простір. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Міжнародні інформаційні відносини на міжурядовому, неурядовому та міжособистісному рівнях. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Світовий інформаційний ринок. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни	4
12	Тема 11. Регіон у системі міжнародних відносин Регіон як субнаціональна спільність і його роль у міжнародних зв'язках держави. Регіон як транснаціональна спільність. Макро- і мегарегіони. Класифікація регіону Г. Розмана: макрорегіон, мікрорегіон, регіональне ядро, силовий регіон, регіон – плавильний котел	6
13	Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах Україна у Співдружності Незалежних Держав: економічні та політичні аспекти співробітництва. Українсько-російські взаємини: досягнення та проблеми. Україна в ГУАМ. Україна в системі міжнародних економічних відносин. Місце і роль України у світовому інформаційному середовищі	6
14	Тема 13. Світова політика як соціокультурна реальність Основні пріоритети світової політики. Зростання ролі світової політики в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації. Рівні аналізу і методи дослідження світової політики	6
15	Тема 14. Теоретичні школи і теорії світової політики Світ-системний аналіз. Геополітика. Інституціоналізм. Ревізіонізм і консерватизм. Інші школи, теорії, підходи	5
16	Тема 15. Формування сучасної системи світової політики	4

	Недержавні актори: громадянське суспільство, територіальні утворення, місто, мегаполіс, регіон, бізнес, фінансові структури, ТНК, ТНБ, малий, середній, транснаціональний бізнес, міжурядові організації, професійні, релігійні і національні рухи, екстремістські організації, індивіди. Глобальне управління. Світовий уряд (І. Фількенштейн). Реформування ООН в аспекті розподілу влади; однополярний світ, керований США (З. Бжезінський); поліцентричний світ, суперечності світового порядку	
17	Підготовка до змістового модуля 2	4
	ІНДЗ – РР	10
	Разом	87

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, «Характеристика (назва теорії міжнародних економічних відносин)».

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, проміжний, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування здобувачів за основними розділами курсу.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді захисту індивідуального завдання (РР).

Семестровий контроль – іспит.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,5	7	0...3,5
Виконання практичних	4...7	4	16...28

робіт			
Модульний контроль	8...10	1	8...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,5	9	0...4,5
Виконання практичних робіт	4...7	4	16...28
Модульний контроль	8...10	1	8...10
Виконання і захист РР	12...16	1	12...16
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену за темами курсу та захисту індивідуального завдання (РР).

Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні поняття теорії міжнародних економічних відносин;
- визначення основної суті та положень теорій міжнародних економічних відносин;
- визначення інтересів учасників міжнародних економічних відносин;
- характеристика правових аспектів міжнародних економічних відносин;
- усвідомлення сучасної системи світової політики;
- роль України у системі сучасних світових відносин.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- здійснювати порівняльну характеристику теорій міжнародних економічних відносин, вказувати на переваги та недоліки;
- надавати характеристику типам суб'єктів міжнародних економічних відносин;
- визначати цілі та інтереси учасників міжнародних економічних відносин;
- застосовувати засоби та стратегії впливу на учасників міжнародних економічних відносин;
- надавати характеристику міжнародним політичним та економічним відносинам, визначати інструменти впливу;
- ідентифікувати інформацію у сфері міжнародних економічних відносин за культурною складовою;
- досліджувати регіони у системі міжнародних економічних відносин;
- використовувати приклади світового досвіду щодо забезпечення ефективності функціонування економіки та імплементувати кращі традиції в Україні.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати й захистити всі практичні завдання, розрахункову роботу та здати тестування.

Знати основні теорії міжнародних економічних відносин, ідентифікувати позитивні та негативні сторони. Знати суб'єктів міжнародних економічних відносин та стратегії, які вони використовують. Застосовувати засоби досягнення цілей міжнародних акторів. Аналізувати та прогнозувати тенденції у різних сферах та середовищах міжнародних економічних відносин.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу та здати тестування. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отримані знання в процесі досліджень теорій міжнародних економічних відносин, оцінювати цілі та засоби впливу міжнародних акторів у світовому середовищі; розуміти сутність класичних шкіл міжнародних економічних відносин; здійснювати аналіз форм і видів міжнародних економічних відносин, розуміти правові аспекти міжнародних економічних відносин, аналізувати рівень розвитку національної економіки та визначати вектор розвитку щодо інтеграції до міжнародних об'єднань.

Відмінно (90-100). Виконати й захистити всі практичні завдання, РР, здати модулі з максимальною кількістю балів. Досконально знати всі теми та вміння застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації шляхом застосування прикладного інструментарію та способів оцінки стану міжнародних акторів та світового співтовариства.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Теорія міжнародних економічних відносин : конспект лекцій / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 172 с. [Електронний ресурс]
2. Теорія міжнародних економічних відносин: методичні рекомендації з практичних занять / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 15 с. [Електронний ресурс]
4. Теорія міжнародних економічних відносин: методичні завдання з виконання розрахункової роботи / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 12 с. [Електронний ресурс]

14. Рекомендована література

Базова

1. Лісовський, П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посібник / П. М. Лісовський. – Київ : Кондор, 2017. – 156 с.
2. Зінчук Т. О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. О. Зінчук, О. Д. Ковальчук, Н. М. Куцмус. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 512 с.
3. Шкарлет С. М. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посібник / за ред. С. М. Шкарлет, М. П. Бутко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2016. – 528 с.
4. Требін М. П. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посібник / за ред. М. П. Требін. – Харків : Право, 2016. – 540 с.
5. Патики Н. І. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Н. І. Патики, О. В. Мартинюк, Д. Г. Кучеренко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2014. – 560 с.
6. Манжола В. А. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / за ред. В. А. Манжола. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : Знання, 2014. – 662 с.
7. Козик, В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – 9-те вид., стер. – Київ : Знання, 2013. – 469 с.
8. Амеліна, І. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – Київ : Центр учб. л-ри, 2013. – 256 с.
9. Вовк, Р. В. Моделювання міжнародних відносин : навч. посібник / Р. В. Вовк. – Київ : Знання, 2012. – 246 с.
10. Муковський, І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : навч. посібник / І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. – Київ : Кондор, 2012. – 224 с.
11. Горбач, Л. М. Міжнародні економічні відносини : підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – Київ : Кондор, 2009. – 266 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака. – Київ : Центр учб. л-ри, 2012. – 400 с.
13. Фомішин, С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / С. В. Фомішин, Ю. В. Колесник. – Львів : Новий світ, 2010. – 360 с.
14. Цимбалістий, В. Ф. Теорія міжнародних відносин : навч. посібник / В. Ф. Цимбалістий. – 3-тє вид., доповн. та випр. – Львів : Новий світ-2000, 2009. – 360 с.
15. Липов, В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини : практикум : навч.-практ. посібник / В. В. Липов. – Київ : Професіонал, 2009. – 336 с.
16. Романчиков, В. І. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / В. І. Романчиков, І. Р. Романенко. – Київ : Центр навч. л-ри, 2008. – 256 с.

17. Школа, І. М. Міжнародні економічні відносини: підручник / І. М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 544 с.
18. Передрій, О.С. Міжнародні економічні відносини : Навч. посібник / О.С. Передрій. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : Центр навч. л-ри, 2006. – 274 с.
19. Семенов, Г. А. Міжнародні економічні відносини : Аналіз стану, реалії і проблеми: Навч. посібник / Г. А. Семенов, М.О. Панкова, А. Г. Семенов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Центр навч. л-ри, 2006. – 232 с.
20. Горбач, Л. М. Міжнародні економічні відносини : Підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – Київ : Кондор, 2005. – 266 с.

Допоміжна

1. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років : навч. посіб. / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. – Київ : Ліра-К, 2015. – 366 с.
2. Турчин Я. Б. Історія міжнародних відносин (1914-2015) : навч. посібник / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 140 с.
3. Турчин, Я. Б. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.) : навч. посібник / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 140 с.
4. Хижняк, І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918) : підручник / І. А. Хижняк. – Київ : Персонал, 2009. – 224 с.
5. Єленський, В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ - початку ХХІ століття [Текст] / В. Єленський. – Львів : Вид-во Укр. Католиц. Ун-ту, 2013. – 504 с.
6. Шутак, І. Д. Правове регулювання міжнародних економічних відносин: навч. посібник / І. Д. Шутак. – Київ : Алерта, 2012. – 412 с.
7. Мартиненко, А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років : навч. посіб. / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. – Київ : Ліра-К, 2007. – 366 с.
8. Старостіна, А. О. Україна в міжнародних економічних відносинах / А. О. Старостіна, А. О. Длігач, Н.В. Богомаз // Економіка зарубіжних країн : навч. посібник / А. О. Старостіна, А. О. Длігач, Н.В. Богомаз. – Київ : Знання, 2009. – С. 98-146.
9. Невелєв, О.М. Передумови ефективної участі України в міжнародних економічних відносинах / О.М. Невелєв, В.В. Іваненко // Етика та етикет у зовнішньоекономічній діяльності [Текст] : навч. посібник / О.М. Невелєв, В.В. Іваненко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2009. – С. 8-15.
10. Салабай В.Ф. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики. ХХ - початок ХХІ ст. : навч. посібник / В.Ф. Салабай, І.Д. Дудко, М. В. Борисенко, М.П. Чуб. – 2-ге вид. – Київ : КНЕУ, 2008. – 368 с.
11. Сардачук, П.Д. Україна в двосторонніх міжнародних відносинах : Кінець ХХ - початок ХХІ ст.: Навч.-довід. посібник / П.Д. Сардачук, О. П. Сагайдак. – Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 328 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Група Світового банку[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.worldbank.org
2. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.worldbank.org/ibrd
3. Міжнародна торговельна палата (МТП)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.iccwbo.org
4. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.unctad.org
5. Конференція ООН щодо права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.uncitral.org
6. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.aseansec.org
7. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.oecd.org
8. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.opec.org
9. Статистична служба Європейської комісії (Євростат)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.europa.eu.int